

ORZECZNICTWO TRYBUNAŁU KONSTYTUCYJNEGO ZBIÓR URZĘDOWY

Seria B

Warszawa, dnia 2 listopada 2020 r.

Pozycja 341

POSTANOWIENIE z dnia 26 sierpnia 2020 r. Sygn. akt Ts 89/20

Trybunał Konstytucyjny w składzie:

Justyn Piskorski,

po wstępnym rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym skargi konstytucyjnej K.K. w sprawie zgodności:

- 1) art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b i art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.) oraz § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753, ze zm.) z art. 2, art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej;
- 2) art. 17 ust. 11 ustawy wymienionej w punkcie 1 niniejszego postanowienia w związku z § 5 rozporządzenia wymienionego w punkcie 2 z art. 47 w związku z art. 31 ust. 3 w związku z art. 87 Konstytucji,

p o s t a n a w i a:

nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.

UZASADNIENIE

W skardze konstytucyjnej wniesionej do Trybunału Konstytucyjnego 26 maja 2020 r. (data nadania) K.K. (dalej: skarżący), reprezentowany przez adwokata ustanowionego pełnomocnikiem z wyboru, wystąpił z żądaniem przytoczonym na tle następującego stanu faktycznego.

Postanowieniem z 14 sierpnia 2014 r. (znak: [...], nr [...]) Państwowy Wojewódzki Inspektor Sanitarny w L. nałożył na skarżącego grzywnę w wysokości 500 zł z powodu uchylenia się od poddania małoletniego syna obowiązkowym szczepieniom ochronnym przeciwko odrze, nagminnemu zakażeniu przyusznic (śwince), różyczce, błonicy, tężcowi, krztuścowi, chorobie Heinego-Medina oraz inwazyjnemu zakażeniu *Haemophilus influenzae*, zgodnie z tytułem wykonawczym z 4 czerwca 2014 r. nr [...].

Od wymienionego postanowienia skarżący odwołał się do Ministra Zdrowia (dalej: Minister), który postanowieniem z 2 listopada 2016 r. (znak: [...]; dalej: postanowienie Ministra) utrzymał je w mocy. Skarga skarżącego na to orzeczenie została oddalona przez Wojewódzki Sąd Administracyjny w W. wyrokiem z 13 listopada 2017 r. (sygn. akt [...]).

Od powyższego rozstrzygnięcia skarżący wniósł skargę kasacyjną do Naczelnego Sądu Administracyjnego (dalej: NSA), który wyrokiem z 18 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) ją oddalił. W uzasadnieniu NSA podniósł, że „[o]bowiązek szczepienia jest obowiązkiem wynikającym z mocy prawa” (s. 7 wyroku). Wskazał także, że wykaz chorób zakaźnych objętych obowiązkiem szczepień ochronnych oraz grupy osób zobowiązane do poddania się tym szczepieniom, wiek i inne okoliczności, stanowiące przesłankę do nałożenia tego obowiązku, zostały określone w art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.) oraz w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. Nr 182, poz. 1086, ze zm.).

Zaskarżone przepisy – zdaniem skarżącego – naruszają prawo do prywatności oraz prawo do decydowania o swoim życiu osobistym (art. 47 Konstytucji), jak również zasadę dostatecznej określoności przepisów prawa (art. 2 Konstytucji). Stwierdził, że art. 68 ust. 4 Konstytucji nie przesądza o tym, czy środki zwalczania chorób epidemicznych powinny być stosowane na zasadzie dobrowolności, czy też przymusu leczniczego. W ocenie skarżącego ograniczenie powyższych praw nie spełnia wymogu proporcjonalności, konieczności oraz nie nastąpiło na podstawie ustawy.

Zarządzeniem sędziego Trybunału Konstytucyjnego z 5 czerwca 2020 r. skarżącego wezwano do usunięcia braków formalnych wniesionej skargi przez doręczenie: 1) odpisu lub kopii poświadczonej za zgodność z oryginałem postanowienia Ministra; 2) pełnomocnictwa szczególnego do sporządzenia i wniesienia skargi konstytucyjnej oraz reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem Konstytucyjnym, wraz z trzema kopiami.

Skarżący usunął braki w ustawowym terminie.

Trybunał Konstytucyjny zważył, co następuje.

Zgodnie z art. 61 ust. 1 ustawy z 30 listopada 2016 r. o organizacji i trybie postępowania przed Trybunałem Konstytucyjnym (Dz. U. z 2019 r. poz. 2393; dalej: u.o.t.p.TK) skarga konstytucyjna podlega wstępnemu rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym. Służy ono wyeliminowaniu – już w początkowej fazie postępowania – spraw, które nie mogą być przedmiotem merytorycznego rozstrzygania. Trybunał wydaje postanowienie o nadaniu skardze konstytucyjnej dalszego biegu, gdy spełnia ona wymagania przewidziane w ustawie oraz nie zachodzą okoliczności, o których mowa w art. 61 ust. 4 pkt 3 u.o.t.p.TK.

W ocenie Trybunału skarga konstytucyjna spełnia przesłanki przekazania jej do merytorycznego rozpoznania albowiem:

1) skargę sporządził adwokat, który przedłożył pełnomocnictwo szczególne do sporządzenia i wniesienia tego środka prawnego, a także do reprezentowania skarżącego w postępowaniu przed Trybunałem;

2) skarżący wyczerpał przysługującą mu drogę prawną, ponieważ od wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego z 18 lutego 2020 r. (sygn. akt [...]) nie przysługuje żaden zwykły środek zaskarżenia;

3) dochowany został przewidziany w art. 77 ust. 1 u.o.t.p.TK trzymiesięczny termin wniesienia skargi, gdyż ostateczne rozstrzygnięcie, w rozumieniu art. 79 ust. 1 Konstytucji, zostało doręczone pełnomocnikowi skarżącego 9 marca 2020 r., a skarga konstytucyjna została wniesiona do Trybunału Konstytucyjnego 26 maja 2020 r. (data nadania);

4) prawidłowo określony został przedmiot kontroli, tj. art. 5 ust. 1 pkt 1 lit. b oraz art. 17 ust. 1 ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2019 r. poz. 1239, ze zm.; dalej: ustawa o zwalczaniu chorób zakaźnych), § 3 rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 18 sierpnia 2011 r. w sprawie obowiązkowych szczepień ochronnych (Dz. U. z 2018 r. poz. 753, ze zm.; dalej: rozporządzenie)

oraz art. 17 ust. 11 ustawy o zwalczaniu chorób zakaźnych w związku z § 5 rozporządzenia. Powyższe przepisy statuuja obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym;

5) zakwestionowanym w skardze przepisom skarżący zarzucił naruszenie prawa do prywatności oraz prawa do decydowania o swoim życiu osobistym;

6) skarżący prawidłowo wskazał, w jaki sposób – jego zdaniem – zakwestionowane w skardze przepisy naruszają powyższe prawa. Zarzucił bowiem, że wyłączają one możliwość podjęcia decyzji o odmowie przez osoby obowiązane do poddania się obowiązkowym szczepieniom albo przez ich opiekunów prawnych lub faktycznych. Podniósł, że ograniczenie wyżej wymienionych praw nie spełnia wymogu proporcjonalności, gdyż obowiązkowe szczepienia ochronne są zabiegiem medycznym obciążonym znacznym ryzykiem. Wskazał jednocześnie na brak specjalnego funduszu, wypłacającego odszkodowania dla osób dotkniętych niepożądanymi odczynami poszczepiennymi. Skarżący stwierdził też, że występujące w niniejszej sprawie ograniczenie praw konstytucyjnych nie jest konieczne. W tym zakresie powołał się na przykłady innych państw, które zniosły obowiązek szczepień. Zdaniem skarżącego przedmiotowe ograniczenie nie nastąpiło na podstawie ustawy, gdyż ilość dawek poszczególnych szczepionek, jak również lata i miesiące, w których należy podać szczepionkę, wynikają z Programu Szczepień Ochronnych, będącego corocznym komunikatem Głównego Inspektora Sanitarnego.

Trybunał zwraca uwagę, że skarżący kwestionuje obowiązek poddania się szczepieniom ochronnym, który wynika z ustawy. W zakresie tego obowiązku wszczęcie postępowania egzekucyjnego nie jest poprzedzone wydaniem decyzji przez organ administracji publicznej. W konsekwencji skarżący nie ma możliwości uzyskania ostatecznego orzeczenia, wydanego w jego indywidualnej sprawie, którego podstawą prawną byłyby kwestionowane przepisy.

W związku z powyższym i zważywszy na to, że sformułowane przez skarżącego zarzuty nie są oczywiście bezzasadne (art. 61 ust. 4 u.o.t.p.TK), Trybunał – na podstawie art. 61 ust. 2 u.o.t.p.TK – postanowił nadać skardze konstytucyjnej dalszy bieg.